

Bijlage 13:

Natuurtoets en natuurpotentiescan

House of Learning

Korporaal van Oudheusdenkazerne Hilversum (44968)

Datum vrijgave: 27-06-2025

**Natuurtoets en
Natuurpotentiescan-
House of Learning**
Korporaal van Oudheusden
Kazerne Hilversum

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0500647.100
definitief revisie 00
23 juni 2025

Natuurtoets en Natuurpotentiescan- House of Learning

Korporaal van Oudheusden Kazerne Hilversum

projectnummer 0500647.100
definitief revisie 00
23 juni 2025

Auteur(s)

W. van Looijengoed

Opdrachtgever

Rijksvastgoedbedrijf
Postbus 16837
2500 BV DEN HAAG

Gecontroleerd

R. Keizer

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum
23 juni 2025

beschrijving
Definitief

vrijgave
FK

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	6
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	6
2.2	Effectbepaling voornemen	7
2.3	Soortbescherming	7
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	7
2.3.2	Vogels	8
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	10
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	11
2.3.5	Amfibieën	15
2.3.6	Reptielen	17
2.3.7	Insecten	18
2.3.8	Zaadplanten, varens en bladmosse	19
2.3.9	Zorgplicht	19
2.3.10	Invasieve soorten	20
2.4	Natura 2000	20
2.5	NNN	21
2.6	Overig provinciaal beleid	22
2.7	Beschermde houtopstanden	22
3.	Natuurwaardepotentiescan	23
3.1	Potentie van het projectgebied	23
3.2	Bebouwing	24
3.2.1	Nestvoorzieningen	24
3.2.2	Groene daken	26
3.3	Bermen en grasland	27
3.4	Struiken en bomen	29
3.5	Conclusie	30
4.	Conclusie & advies	31
4.1	Soortbescherming	31
4.1.1	Zorgplicht	32
4.1.2	Invasieve soorten	32
4.2	Gebiedsbescherming	32
4.2.1	Natura 2000	32
4.2.2	NNN	33
4.2.3	Overig provinciaal beleid	33
4.3	Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap	33
4.4	Natuurwaardepotentiescan	33
	Literatuurlijst	34
	Bijlage 1 Wettelijk kader	36
	Bijlage 2 Methodiek natuurtoets	44
	Bijlage 3 Rode lijst soorten uit NDF	47

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

Het Rijksvastgoedbedrijf is voornemens om een nieuw gebouw te realiseren, genaamd House of Learning. Het plangebied ligt op de Korporaal van Oudheusden kazerne ten zuiden van de Noodweg en oosten van Weg op de Egelshoek te Hilversum (gemeente Hilversum, Provincie Noord-Holland).

Om aan een grotere vraag aan opleidingsbehoefte te kunnen voldoen bij het Defensie Gezondheidszorg Opleidings- en Trainingscentrum is het nodig om een nieuw modern lesgebouw te realiseren. Uit een locatiestudie is een open grasveld gekomen waarbinnen de omkadering van het plangebied valt (zie figuur 1.1 en 1.2). Het nieuwe gebouw heeft een oppervlak van circa 1600 m². Daaromheen wordt een werkterrein ingericht van 10 meter breed ten opzichte van de buitenzijde waar het nieuwe gebouw komt te liggen. Het ruimtelijk plan is in figuur 1.3 als schetsontwerp weergegeven. Het streven is om het gebouw natuurinclusief op te leveren aan de hand van een natuurwaardepotentiescan.

Wanneer de werkzaamheden gaan plaatsvinden hangt af van de afronding van de vooronderzoeken waaronder voorliggende natuurtoets.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of houtopstanden (Omgevingswet (hierna Ow), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd in een apart hoofdstuk in de vorm van een natuurwaardepotentiescan.

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Bron: Streetsmart, 2024.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Streetsmart, 2024.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of op de - in het kader van de Ow beschermde natuurwaarden - als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden aan de omgevingswet en overige beleidskaders.
- Hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan kansen voor de natuur in de vorm van een natuurwaardepotentiescan;
- Hoofdstuk 4 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van bekende waarnemingen van rode lijst soorten in het plangebied.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan beschermde soorten onder de Ow en aanwezige invasieve soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Noord-Holland en beschermde houtopstanden onder de Ow.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Ow (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Methodiek

Op 6 juni is vanaf circa 10.00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij half bewolkt weer en een temperatuur van circa 15 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. In de omgeving van het plangebied is gezocht naar de aanwezigheid van vogelnesten. De omliggende bebouwing is onderzocht op potentie voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende soorten. Hier is gelet op de aanwezigheid van kieren en stootvoegen in bebouwing en holtes of gaten in bomen voor vleermuizen. Het plangebied en de omgeving is onderzocht op geschikt foerageergebied voor onder andere marterachtigen. Verder is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde plantensoorten of waardplanten van beschermde vlinders. Tenslotte is gekeken of er geschikt biotoop aanwezig is, zoals poeltjes en heidevelden, voor beschermde insecten, amfibieën, reptielen en vissen.

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit een grasveld met kruidenrijke vegetatie. Ten noorden grenst het plangebied aan bos en een gebouw. Ten zuiden aan een verhard pad met bebouwing en bosgebied. Binnen de kazerne zijn meerdere verharde paden aanwezig met gemaaid grasland in de berm. De kazerne is afgesloten met hekwerk, met op een enkele plek een tralie hekwerk. De omgeving buiten de afrastering kenmerkt zich door agrarisch landschap afgewisseld met bos en kruidenrijk grasland.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Een gedeelte van een grasveld wordt bouwrijp gemaakt;
- Hierop komt een nieuw gebouw te staan;
- Rondom het nieuwe gebouw blijft een groenstrook van circa 10 meter behouden;
- Het nieuwe gebouw wordt natuurinclusief opgeleverd;
- (Graaf)machines worden ingezet;
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijke effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de afwezigheid van (geschikt) open (voortplantings)water in (de directe omgeving van) het plangebied én het bekende verspreidingsgebied kan de aanwezigheid van beschermde kreeftachtigen, weekdieren en vissen in het plangebied worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1 Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2020-2025).

Soort	Categorie *)
Boomvalk	4
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	3
Havik	4
Huismus	2
Kerkuil	3
Ooievaar	3
Ransuil	4
Roek	2
Slechtvalk	3
Sperwer	4
Steenuil	1
Wespendief	4

*)categorie 1: Jaarrond gebruikte nesten (steenuil). categorie 2: Zeer honkvaste koloniebroeders of afhankelijk bebouwing. categorie 3: Zeer honkvaste broeders of afhankelijk bebouwing (geen kolonie). categorie 4: Vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest.

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer en wespndief), gebouwbroedende soorten (huismus, gierzwaluw en kerkuil) en overige soorten (grote gele kwikstaart, ooievaar, slechtvalk en steenuil).

Tijdens het terreinbezoek zijn in de omgeving van het plangebied een overvliegende buizerd en gierzwaluwen waargenomen. Overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek.

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de directe omgeving van) het plangebied geen grote nesten in bomen aangetroffen die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest. De aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest kan in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals buizerd. Voor deze en overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest maakt het plangebied gezien de zeer beperkte (mogelijkheid aan) aanwezige voedselbronnen geen essentieel onderdeel uit van de functionele leefomgeving.

Direct naast het plangebied (en de directe omgeving) is bebouwing aanwezig. De daken van deze bebouwing zijn bedekt met dakpannen. Dergelijke bebouwing is geschikt voor gebouwbroedende soorten, zoals de huismus (het bosrijke biotoop is niet geschikt voor soorten als de gierzwaluw), waardoor nestlocaties van de huismus in (de directe omgeving van) het plangebied niet kunnen worden uitgesloten. Echter, wordt er geen bebouwing gesloopt met het voornemen en wanneer buiten broedseizoen wordt gewerkt (zie kader vervolgtappen bij algemene broedvogels) zal er ook geen verstoring plaats vinden op gebouwbroedende vogelsoorten. Verder bevinden er zich geen essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving voor huismus binnen het plangebied, waaronder een dichte haag die kan dienen als schuilplaats/overnachtings- en winterverblijfplaats. Effecten op gebouwbroedende vogels zijn uitgesloten.

Geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart (nabij stromend water of nissen onder bruggen), ooievaar (o.a. kunstmatige nestpalen in kleinschalig landschap), slechtvalk (hoge (flat)gebouwen) en steenuil (nestkasten (in bomen) in cultuurlandschap) is in (de directe omgeving van) het plangebied niet aanwezig, waardoor jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Concluderend kan de aanwezigheid van nestplaatsen en essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten. Met het planvoornemen liggen er kansen om broedbiotoop voor gebouwbewonende vogels (huismus) te realiseren (zie ook Hoofdstuk 3).

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2 Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Categorie *)
Blauwe reiger	5
Boerenwaluw	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Bosuil	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiswaluw	5
IJsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Koolmees	5
Pimpelmees	5
Raaf	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Torenvalk	5
Zeearend	5
Zwarte kraai	5
Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5
Zwarte specht	5

*categorie 5: Honkvaste broeders, maar voldoende flexibel

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (boerenwaluw, groene specht, grote bonte specht en zwarte kraai). Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (o.a. merel en houtduif). De bosschages en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (artikel 11.37 Bal). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door bouwwerkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Omgevingswet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatie-specifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vervolgstappen algemene broedvogels

- Voor het plangebied geldt werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli).
- Indien niet mogelijk, dient voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog.
- Indien aanwezig, worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat de vogels niet gestoord worden tijdens het broedseizoen of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime Artikel 11.46 Bal
Baardvleermuis	X
Gewone dwergvleermuis	X
Gewone grootoorvleermuis	X
Kleine dwergvleermuis	X
Laatvlieger	X
Rosse vleermuis	X
Ruige dwergvleermuis	X
Watervleermuis	X

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Binnen het plangebied is geen bebouwing aanwezig. De bebouwing nabij het plangebied bevatten wel diverse openingen richting de spouwmuur of onder dakdelen. Deze openingen kunnen vleermuizen toegang geven tot

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

de spouwmuur en/of het dak waar ze naar toe weg kunnen kruipen. Deze bebouwing blijft behouden met het planvoornemen. Indien met lichtverstoring (zie kader vervolgstappen) rekening wordt gehouden zijn er geen effecten op mogelijke verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Grenzend aan het plangebied zijn wel bomen aanwezig die mogelijk holtes kunnen bevatten en waar boombewonende vleermuizen in kunnen verblijven. Echter, blijven deze bomen ongemoeid met het planvoornemen. Als lichtverstoring kan worden voorkomen zijn effecten uitgesloten.

Met het planvoornemen liggen kansen om verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen te realiseren. Dit wordt verder uitgewerkt in Hoofdstuk 3.

Vervolgstappen vleermuizen

In de nabij gelegen bebouwing en bomen kunnen vleermuisverblijven aanwezig zijn. Deze blijven behouden, maar er dient lichtverstoring voorkomen te worden:

- Lichtverstoring dient voorkomen te worden door niet in de avonduren (door) te werken.
- Indien niet mogelijk, dient lichtuitstraling naar de bebouwing en bomen voorkomen te worden door gericht licht te gebruiken of door de omgeving af te schermen.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.

In het plangebied zijn geen lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. Grenzend aan het plangebied zijn wel bomen aanwezig. Indien hier rekening mee wordt gehouden met eventuele lichtverstoring zijn er geen effecten op de aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

In het plangebied is sprake van opgaande begroeiing. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. Bij verwijdering van deze begroeiing blijft er voldoende beschut en geschikt foerageergebied over in de directe omgeving van het plangebied. Er is daardoor geen sprake van essentieel foerageergebied in het plangebied. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten.

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDDF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zoogdieren
Aardmuis			X
Boommarter		X	
Bosmuis			X
Bunzing*		X	
Das		X	
Dwergmuis			X
Dwergspitsmuis			X
Eekhoorn		X	
Haas			X

Huisspitsmuis			X
Konijn			X
Noordse woelmuis	X		
Ree			X
Rosse woelmuis			X
Steenmarter		X	
Veldmuis			X
Vos			X
Waterspitsmuis		X	
Wezel*		X	
Woelrat			

* Niet beschermd voor ruimtelijke ontwikkelingen onder het gezag van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. In Nederland komt de soort voor in verschillende typen bossen, van oud (loof)bos tot jonge bossen en moerasbossen. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen en heel soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Hierbij maken ze meestal niet zelf een hol maar passen een bestaand nest aan (Zoogdiervereniging, 2025). Het dieet van de soort is zeer gevarieerd, van muizen, konijnen, hazen, vogels, allerlei insecten tot paddenstoelen, bessen en vruchten. De boommarter geniet een minder zware bescherming onder artikel 11.54 Bal van de Ow waar enkel de verblijfplaats beschermd is en de soort wel verstoord mag worden buiten de voortplantingsperiode.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Er gaan dus geen verblijfplaatsen van de boommarter verloren door het planvoornemen. De boommarter, met name gedurende de nacht, kan wel gebruik maken van het plangebied, omdat het omliggende bosgebied geschikt leefgebied is voor de soort. Indien er niet gedurende de nacht wordt gewerkt (zie ook paragraaf 2.3.9; zorgplicht maatregelen) zijn effecten op de boommarter uitgesloten.

Bunzing

In Nederland komt de bunzing verspreid over heel het land voor, behalve op de Waddeneilanden. De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar heeft een voorkeur naar kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden, moerasgebieden of weidegebieden met sloten. Verblijfplaatsen van de bunzing bevinden zich in al bestaande hopen van konijnen of muskusrat, maar kunnen ook onder takken- en steenhopen, in duikers of rommelschuurtjes aanwezig zijn. Daarnaast is het belangrijk dat in het leefgebied genoeg voedsel aanwezig is, zoals konijnen, ratten, vogels, reptielen, amfibieën en insecten, maar ook vogelkers, bosbes of ander fruit (Zoogdiervereniging, 2025).

Het plangebied biedt te weinig dekking voor de bunzing om verblijfplaatsen in te kunnen hebben. Aan de bosrand, grenzend aan het plangebied, zijn ook geen takkenhopen aangetroffen die mogelijk als verblijfplaats gebruikt kunnen worden. De bunzing is nachtactief. Als er niet in het donker wordt (door) gewerkt zijn effecten op de bunzing uitgesloten.

Das

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse biotooptypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen (BIJ12, 2017a en Zoogdiervereniging, 2025). De belangrijkste kenmerken van het habitat zijn: groot voedselaanbod, goed vergraafbare bodem, voldoende dekking en weinig verstoring. De das graaft vaak meerdere gangenstelsels die elk verbonden zijn met verschillende ecologische functies, waaronder een kraamburcht en foerageerburcht. Een kraamburcht is meestal de hoofdburcht en daardoor de belangrijkste burcht in de leefomgeving van de das.

Nabij het plangebied is een dassenburcht aangetroffen (zie figuur 2.2). Het plangebied zelf is geen geschikte plek voor een verblijfplaats van de das. Er gaan dus geen (potentiële) verblijfplaatsen van de das verloren door het planvoornemen. Wel kan de functionaliteit van de verblijfplaats verloren gaan door het toebrengen van

verstoring tijdens de werkzaamheden. Dit zijn werkzaamheden die binnen een bepaalde afstand vanaf de burcht plaatsvinden. Wanneer dit afspeelt binnen 50 meter afstand mogen werkzaamheden gedurende de dag en nacht niet zomaar plaats vinden (BIJ12, 2017). Binnen een straal van 200 meter geldt dit enkel voor activiteiten die gedurende de nacht plaatsvinden. Met voorliggend planvoornemen mogen de werkzaamheden dus niet gedurende de nacht plaatsvinden (zie kader vervolgstappen). Doordat er dicht bosstruweel gelegen is tussen het plangebied en de locatie van de dassenburcht wordt met het opvolgen van voorliggende maatregel verstoring voorkomen.

Figuur 2.2. Buiten het plangebied is een dassenburcht (links) aangetroffen op circa 150 meter afstand ten opzichte van het plangebied. Bron: Antea Group, 2025 & Streetsmart; afstand meten 153 meter.

Daarnaast is het mogelijk dat het het plangebied als essentieel foerageergebied kan dienen voor de soort. De das verblijft namelijk in het bos en foerageert voornamelijk op open grasvelden naar regenwormen. Met de neus drukken ze de bovenste laag grond weg waardoor er kleine gaten in het veld achter blijven. Deze sporen worden ook wel dassenputjes genoemd (zie ook figuur 2.3). In het plangebied zijn alleen enkele van deze dassenputjes waargenomen in de berm, de buitenste rand van het plangebied. In de omgeving is meer geschikt foerageergebied aangetroffen. Er zijn diverse grasbermen aanwezig langs de verharde wegen. Ook liggen er diverse grasvelden in de omgeving die meer geschikt zijn als foerageergebied voor de das. Het plangebied wordt daarom niet als essentieel foerageergebied gerekend. Daarnaast zal met het planvoornemen de buitenste rand ongemoeid blijven of hersteld worden (zie kader vervolgstappen).

Figuur 2.3. Enkele dassenputjes aangetroffen in het plangebied waar buiten het plangebied meer geschikt foerageergebied voor de das is aangetroffen. Bron: Antea Group, 2025.

Met het planvoornemen (natuurinclusief ontwerp) liggen kansen om extra leefgebied voor de das te realiseren door een doorgang te maken in de afrastering van de kazerne, zodat de das ten alle tijden ook buiten de afrastering foerageergebied kan vinden (zie ook Hoofdstuk 3). Een geschikte plek hiervoor is ten zuidoosten van de kazerne. Hier is een brede watergang aanwezig met genoeg dekking om voor de das verder in het gebied te geraken.

Vervolgstappen *das*

Maatregel om verstoring te voorkomen:

- Om verstoring op een nabij gelegen (op circa 150m) dassenburcht te voorkomen, mogen werkzaamheden niet na zonsondergang en voor zonsopgang plaatsvinden. Kan hier niet aan worden voldaan dient een vergunningsaanvraag flora- en fauna activiteit te worden aangevraagd.

Maatregel om marginaal geschikt foerageergebied te behouden:

- Het gras aan de buitenste rand van het plangebied, met name de berm, dient te worden behouden/hersteld. Dit wordt ook voorgelegd in de Natuurwaardepotentiescan (zie Hoofdstuk 3).
- Advies is om een dassenluikje aan te brengen om het leefgebied van de das te vergroten (zie ook Hoofdstuk 3).

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos (Zoogdiervereniging, 2025). Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Eekhoorns verblijven in holle ruimtes van bomen of maken zelf meerdere bolvormige takkennesten hoog in de boom. De takkennesten hebben ieder een eigen functie, zoals een kraamfunctie of foerageerplek.

In het plangebied zijn geen bomen aanwezig. De bomen die grenzen aan het plangebied zijn geen (takken)nesten waargenomen die kunnen toebehoren aan de eekhoorn. Daarmee gaan er geen verblijfplaatsen van de eekhoorn verloren en worden effecten uitgesloten.

Noordse woelmuis

De Noordse woelmuis is een soort die in natte biotopen kan voorkomen. Belangrijk is dat er het gehele jaar door voldoende voedsel en dekking aanwezig is. Er moet variatie in de vegetatie aanwezig zijn zoals diverse kruiden, overgangszones tussen land en water met riet, aanwezigheid van bepaalde soorten zeggen en in natte gebieden moeten drogere delen aanwezig zijn.

Het plangebied dat is gelegen in droog bos en schraal grasland is ongeschikt leefgebied voor de Noordse woelmuis. De Noordse woelmuis is enkel te vinden in nattere gebieden. De aanwezigheid van de Noordse woelmuis in het plangebied is uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen (Zoogdiervereniging, 2025). In de loop der tijd zijn deze elementen minder in het landschap terug te vinden. Als alternatief zoekt de steenmarter gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarmee is de steenmarter steeds vaker terug te vinden nabij dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden. Daarnaast komt de steenmarter ook voor in parklandschap, in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen, als er maar rommelige plekjes aanwezig zijn.

Het grasveld van het plangebied is geen geschikt biotoop voor de steenmarter om verblijfplaatsen te hebben. Daarnaast zijn er in de directe omgeving geen takkenrillen of mogelijke andere schuilplaatsen (openingen in aanliggend gebouw) aangetroffen. Wel kan de steenmarter het plangebied gebruiken om te foerageren of door te trekken. Dit doet de soort voornamelijk tijdens de avond/nacht uren. Als de werkzaamheden niet gedurende de nacht plaats vinden zijn effecten op deze soort uitgesloten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Een vereiste is dat er genoeg voedsel in de omgeving aanwezig is, omdat de waterspitsmuis een hoog metabolisme heeft en daardoor de hele dag moet eten. Het dieet bestaat

voornamelijk uit insecten, andere ongewervelden zoals kreeftachtigen, waterslakken, kevers, schietmotten, vliesvleugeligen, larven en wormen (Zoogdiervereniging, 2025).

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn geen watergangen aanwezig. Er is dus geen geschikt leefgebied aanwezig voor de waterspitsmuis in het plangebied. De aanwezigheid van de waterspitsmuis in het plangebied is uitgesloten.

Wezel

De wezel komt in Nederland overal voor met uitzondering van de Waddeneilanden. Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschappen, in tegenstelling tot de hermelijn die meer in natte omstandigheden leeft (Zoogdiervereniging, 2025). Meest geschikt leefgebied is waar veel woelmuizen aanwezig zijn waar ze op kunnen jagen. Dit vindt met name plaats in gebieden waar veel dekking aanwezig is, bijvoorbeeld bij dichte bosschages, houtstapels of heggen. In de buurt van deze landschapselementen bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed worden met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden én de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt.

Voor de wezel is in het plangebied marginaal geschikt leefgebied aangetroffen. De randen van het plangebied worden gekenmerkt door bosranden. Dit biedt de wezel genoeg dekking om aldaar in het gras verblijfplaatsen te hebben. De bosranden bevinden zich echter buiten het plangebied. Daarnaast blijft er aan de randen een brede groenstrook behouden. Daarmee gaan er dus geen verblijfplaatsen, ook niet in de toekomst, van de wezel verloren. Effecten zijn uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bosmuis, haas en ree. Het bosgebied nabij het plangebied bieden geschikt biotoop voor deze soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Noord-Holland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde amfibieën
Alpenwatersalamander		X	
Bastaardkikker			X
Bruine kikker			X
Gewone pad			X
Groene kikker (onb.)			X
Heikikker	X		
Kamsalamander	X		
Kleine watersalamander			X
Meerkikker			X
Poelkikker	X		
Rugstreeppad	X		

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander komt in Nederland met name in het zuiden en oosten voor, vaak in de buurt van bos en/of houtwallen (RAVON, 2025). De soort heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. De alpenwatersalamander is niet kritisch ten opzichte van zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren over het algemeen op het land.

In het plangebied is geen water aanwezig dat als voortplantingsbiotoop kan fungeren voor de alpenwatersalamander. Daarnaast is binnen het plangebied geen geschikt overwinteringsbiotoop voor de soort aanwezig, zoals onder dood hout. De aanwezigheid van de alpenwatersalamander in het plangebied is uitgesloten.

Heikikker

De heikikker is een soort die erg kritisch is ten aanzien van het leefgebied. Het leefgebied waar de heikikker wordt aangetroffen is in grote lijnen gekenmerkt als schraal, ietwat ruig en vochtig. Het bestaat vooral uit heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland. Daarbij komt de heikikker alleen voor in relatief voedselarme, zwak zure wateren (RAVON, 2025) en dan met name in vennen. Heikikkers overwinteren op land, vaak onder dood hout of in vorstvrije plaatsen in de grond.

Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied aangetroffen voor de heikikker, voor zowel de land- als de waterfase van de soort. De heidevelden, op grote afstand (>500 meter) van het plangebied, zijn meer geschikt leefgebied voor de heikikker. Gezien de afstand tot deze gebieden wordt de aanwezigheid (ook voor zwervende exemplaren) van de heikikker in het plangebied uitgesloten.

Kamsalamander

Het leefgebied van de kamsalamander bestaat uit een voortplantingsbiotoop en een landbiotoop (RAVON, 2025). Het voortplantingsbiotoop wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De wateren moeten bovendien vrij zijn van de grotere vissoorten. Vaak liggen er meerdere wateren in elkaars nabijheid. Als de kamsalamander in sloten voorkomt dan betreft dit vaak sloten in of langs bossen en niet sloten in agrarisch gebied. Deze beschaduwde sloten bevatten veel minder vegetatie dan de weilandsloten. Het landbiotoop waar de kamsalamander wordt aangetroffen is vaak kleinschalig landschap. Het bestaat uit struikgewas, struweel, ruig grasland en/of bosrijk gebied.

Binnen het plangebied is geen water aanwezig waar de kamsalamander in kan voorkomen. Een bredere watergang, grenzend ten oosten van het plangebied, kan wel een geschikte watergang zijn. Deze bevindt zich op meer dan 100 meter van het plangebied, waardoor de aanwezigheid van de soort in het plangebied kan worden uitgesloten.

Poelkikker

De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn.

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen watergangen, waaronder poeltjes, aanwezig. Binnen een straal van circa 150 meter is wel een brede watergang aanwezig. Echter, betreft dit een kanaal en niet een stilstaand water waar eventueel de poelkikker in kan voorkomen. Gezien de afstand en het karakter van het plangebied, te weinig dekking in de buurt, wordt de soort niet verwacht binnen het plangebied. De aanwezigheid van de poelkikker in het plangebied wordt daarmee uitgesloten.

Rugstreeppad

De rugstreeppad is vooral een soort van terreinen met een natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. In het leefgebied is veelal een goed vergraafbare bodem aanwezig om te schuilen en overwinteren. Overwinterplaatsen dienen vorst vrij te zijn en bevinden zich met name onder

bijvoorbeeld stenen of takken. De rugstreeppad is ook te vinden op minder voorspelbaar terrein zoals bouwplaatsen omringd door sloten (RAVON, 2025). De rugstreeppad gebruikt alleen ondiepe (vaak droogvallende) plasjes om eieren af te zetten. In dit soort wateren is de kans kleiner dat vissen en of andere roofdieren aanwezig zijn, maar is het wel een risico dat de eieren en larven kunnen opdrogen en niet tot volwassenheid raken.

Type grond van het plangebied is schraal en relatief droog, dat geschikt kan zijn voor de rugstreeppad om in te gaan graven. Echter, zijn er in de omgeving geen voortplantingswateren aanwezig en dus geen geschikt voortplantingsbiotoop. Daarnaast zijn er geen oneffenheden in het plangebied waardoor er ook geen kortstondige watertjes ontstaan waar de rugstreeppad eitjes in kan afzetten. Wanneer het grasveld bouwrijp wordt gemaakt dienen er wel (zorgplicht) maatregelen genomen te worden om het plangebied blijvend ongeschikt te houden. Denk hierbij aan oneffenheden als gegraven gleuven direct weer te herstellen/ dicht te maken (zie ook paragraaf 2.3.9).

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde amfibieën niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bruine kikker en gewone pad. De opgaande vegetatie nabij bosschages kan geschikt biotoop zijn voor rustende/doortrekkende exemplaren. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Noord-Holland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.6 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6 Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Hazelworm		X
Levendbarende hagedis		X
Ringslang		X

Hazelworm

In Nederland komt de hazelworm vooral voor op pleistocene zandgronden en op löss en leem (RAVON, 2025). Daarbij zoekt de hazelworm plekken op met warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, kalkgraslanden, vestingwerken of bermen van wegen en spoorwegen. Hazelwormen zijn vaak lastig te vinden omdat ze weinig op open plekken zonnen. In mei bestaat de grootste kans dat je ze zonnend aan kunt treffen. De rest van het jaar verschuilen ze zich vaak in bladlagen, onder heidestruiken of ondergronds.

Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de hazelworm. Er bevinden zich geen open zandgronden en/of vochthoudende bodem in het plangebied. Daarnaast is er ook geen strooisellaag aanwezig waar de soort zich onder kan verschuilen. Alle waarnemingen zijn afkomstig van de verschillende heidevelden buiten het plangebied. Door het ontbreken van bovenstaande elementen kan de aanwezigheid van de hazelworm worden uitgesloten.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden van (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in wegbermen, dijktafsluitingen,

hagen en houtwallen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. De soort is afhankelijk van structuurrijk habitat met daarbinnen open zon beschenen, snel opwarmende plekken in de nabijheid van dekkingsmogelijkheden om zich te beschermen tegen uitdroging en predatie. In tegenstelling tot bij de zandhagedis is de aanwezigheid van open zandgronden geen vereiste (RAVON, 2025).

Het plangebied kenmerkt zich niet als vochtig terrein of structuurrijk habitat met open plekken, waardoor het geen geschikt leefgebied is voor de levendbarende hagedis. De omliggende heidevelden zijn wel geschikt leefgebied voor de soort. Het is mogelijk dat het plangebied wordt gebruikt om door te trekken. Met deze zwervende exemplaren dient rekening gehouden te worden. Hiervoor zijn maatregelen opgesteld onder de Zorgplicht. Hiermee worden effecten op de aanwezigheid van de soort in het plangebied uitgesloten.

Ringslang

De ringslang komt wijdverspreid voor in Nederland. De soort is gebonden aan een waterrijke habitat. Deze liggen veelal op zandgronden en de overgang van zandgrond naar veen- en kleigronden (RAVON, 2025). Andere landschapstypen waarin relatief veel waarnemingen worden verricht zijn bos, struweel en op infrastructuur (wegen en spoorwegen). Meer dan andere reptielen komt de soort ook voor in bebouwde omgeving en in agrarisch gebied. In cultuurlandschappen wordt intensief gebruik gemaakt van door de mens aangelegde mest-, blad-, zaagsel-, houtsnipper- en composthoven. Deze worden gebruikt als rust- en voortplantingsplaatsen. Voor al deze landschapselementen is het voor de ringslang noodzakelijk dat er genoeg dekking (o.a. riet in oeverzones) aanwezig is nabij een waterpartij en dat er in de buurt een broeihoop ter plaatse is.

Binnen het plangebied en ook niet in de directe omgeving zijn er potentiële broeihopen van ringslang aangetroffen. Het plangebied bevindt zich in bosgebied zonder geschikte poeltjes in de buurt, waardoor het voorkomen van de ringslang kan worden uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde reptielen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.7 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.8 Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Grote vos		X
Grote weerschijnvlinder		X

Grote vos

De grote vos is een vlindersoort die voorkomt in vochtige (oudere) bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen (Vlinderstichting, 2025). Deze soort heeft als waardplant (waar de eitjes op worden afgezet) voornamelijk iep maar ook zoete kers, populier en bepaalde wilgensoorten worden gebruikt. De bomensoorten dienen wel van groot formaat te zijn en in een vochtige omgeving te staan. De vliegperiode is vanaf half februari tot eind oktober. De soort overwintert als vlinder in een grot of in holle bomen, maar ook in houtstapels. De grote vos staat bekend als een zwerver, die soms ver buiten zijn habitat kan worden waargenomen.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder is een vlindersoort die voorkomt rondom vochtige (oudere) bossen, bosranden en broekbossen. Deze soort staat bekend als een weinig mobiele soort, die veelal in de boomtoppen verblijft en zelden op de grond komt. Als waardplant wordt voornamelijk grauwe wilg en boswilg gebruikt.

Voor beschermde vlindersoorten is het plangebied ongeschikt bevonden. Het plangebied bestaat namelijk niet uit vochtige bossen en waardplanten als iep en wilg zijn ook niet in de directe omgeving aangetroffen. Gezien de terreinkenmerken van het plangebied worden deze ook niet verwacht. De aanwezigheid van beschermde vlindersoorten binnen het plangebied is uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde insecten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.8 Zaadplanten, varens en bladmossen

Er zijn in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend van beschermde soorten flora. Gedurende het terreinbezoek zijn ook geen beschermde planten aangetroffen. Binnen het plangebied, dat bestaat uit droog schraal grasland, groeien wel kruidenrijke grassen maar deze plantensoorten zijn niet zeldzaam of beschermd in de omgeving. Het biotoop, droog schraal grasland is namelijk ook buiten het plangebied van de kazerne talrijk waargenomen. De aanwezigheid van beschermde zaadplanten, varens en bladmossen binnen het plangebied wordt uitgesloten.

2.3.9 Zorgplicht

In het plangebied kunnen algemene soorten zoogdieren en amfibieën aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht voor de Omgevingswet (Ow) in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Zo moet een initiatiefnemer een beeld hebben van de (bijzondere) natuurwaarden op en nabij het plan- of projectgebied. In het kader van de specifieke zorgplicht dient een initiatiefnemer in het geval van verslechterende effecten actief te anticiperen op het voorkomen of verzachten van deze effecten.

Onder de Ow dient onder andere extra aandacht besteed te worden aan soorten van de Rode Lijsten. Provincies kunnen onder de Ow beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de Zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF in het plangebied. De Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn, zijn opgenomen in Bijlage 3.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.9. Daarnaast kunnen deze maatregelen bijdragen aan het voorkomen van negatieve effecten op (Rode Lijst) soorten.

Tabel 2.9 Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none">• Voorafgaand aan de werkzaamheden opgaande begroeiing kort maaien. Dit om te voorkomen dat soorten als haas verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied;• Zoveel mogelijk stapvoets rijden met (graaf)machines zodat de meeste dieren de kans krijgen om weg te vluchten;• Niet gedurende de nacht werken, om rustende of nacht actieve (o.a. boomarter en das) dieren in de omgeving niet te storen.
Amfibieën en reptielen	<ul style="list-style-type: none">• Eventueel aangetroffen amfibieën en reptielen (zwervende exemplaren) de kans geven om te vluchten. Lukt dit niet, ecooloog vragen om de soort buiten het plangebied te plaatsen;• Indien individuen per ongeluk worden opgegraven deze voorzichtig buiten het plangebied overzetten (in nabij gelegen bosschages);

- Voorkomen dat soorten in een gegraven gleuf terecht komen en altijd een uitweg bieden (uittreedplanken plaatsen of gleuf direct weer dicht maken) en/of exemplaren weer uit de gleuf halen. Nooit amfibieën oprapen zonder handschoenen te dragen, want vele soorten zijn gevoelig voor ziekteverwekkende bacteriën.

2.3.10 Invasieve soorten

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in (de omgeving van) het plangebied invasieve exoten voorkomen (zie tabel 2.10), waaronder planten als de reuzenberenklauw. Gedurende het terreinbezoek zijn deze invasieve soorten niet waargenomen. Indien deze soorten alsnog worden aangetroffen gedurende de werkzaamheden zijn er passende maatregelen vereist. Denk hierbij aan het markeren van de groeiplaats en deze niet aan te tasten om verspreiding te voorkomen. Geadviseerd wordt om vervolgens passende maatregelen te treffen onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

Tabel 2.10. Unielijst exoten afkomstig van de NDFF (binnen een straal van 1km, 2020-2025).

Soort(groep)	Exoten
Kreeftachtigen	Rode Amerikaanse rivierkreeft
Planten	Hemelboom Reuzenbalsemien Reuzenberenklauw
Vogels	Nijlgans

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Oostelijke vechtplassen en ligt op circa 1 kilometer afstand ten westen van het plangebied (zie figuur 2.6). Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Binnen een straal van 25 km liggen nog andere Natura 2000-gebieden, namelijk Naardermeer, Eemmeer & Gooimeer Zuidoever, Arkemheen, Botshol en Markermeer & IJmeer.

Bij voorliggend planvoornemen is er zowel sprake van een aanlegfase en een gebruiksfase. Er kan daardoor sprake zijn van zowel tijdelijke als permanente effecten. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van de meeste storingsfactoren, waaronder verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermesting. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermesting en verzuring door stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator (zie kader vervolgstappen). Geadviseerd wordt dan ook om een dergelijke berekening uit te voeren.

Indien uit de AERIUS-berekening volgt dat als gevolg van het voornemen een verhoogde stikstofdepositie plaats vindt op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden, dient dit ecologisch te worden beschouwd door middel van een ecologische Voortoets Stikstof.

Vervolgstappen Natura 2000-gebieden

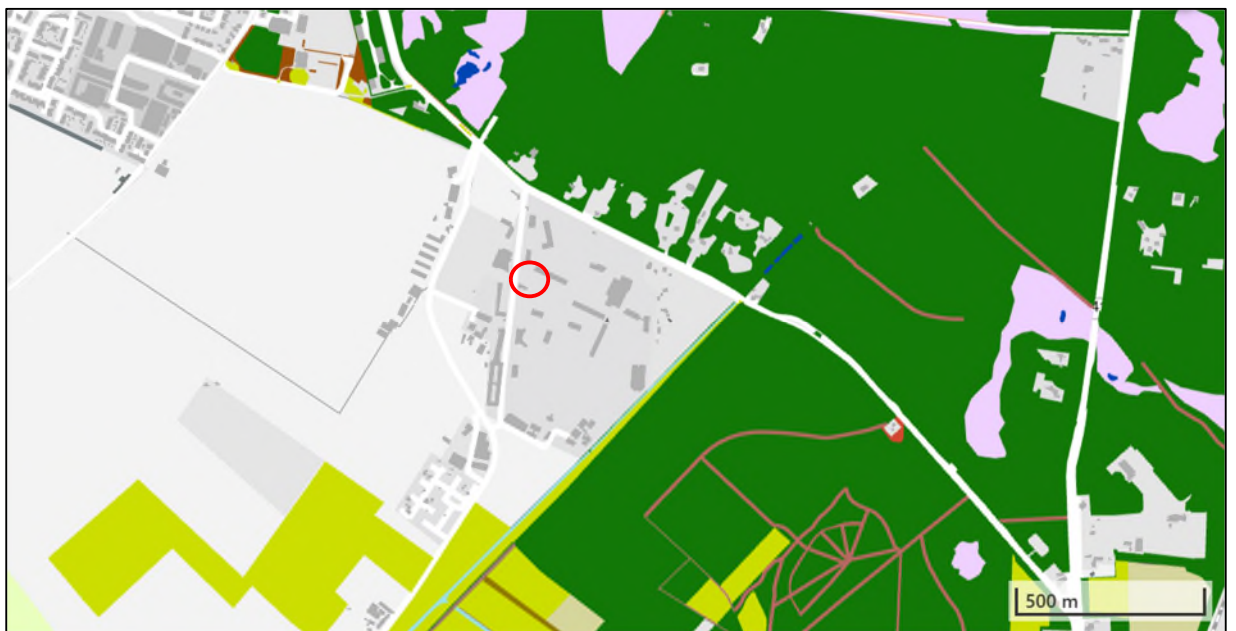
- Er dient een AERIUS-berekening voor de aanlegfase en gebruiksfase te worden opgesteld.
- Indien sprake is van een toename in stikstofdepositie dient een ecologische Voortoets Stikstof te worden opgesteld.

Figuur 2.6. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (rode cirkel). Bron: Aeries calculator, 2024.

2.5 NNN

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied, N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos, bevindt zich op circa 300 meter ten noorden van het plangebied. Op grond van de provinciale verordening in de provincie Noord-Holland hoeft niet getoetst te worden op externe werking en zijn vervolgstappen niet aan de orde.

Figuur 2.7. Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het NNN. Bron: geoportaal provincie Noord-Holland - Natuurnetwerk, 2025.

2.6 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van overig provinciaal natuurbeleid van de provincie Noord-Holland, zoals AanvalsPlan Grutto gebieden. Als gevolg van het planvoornemen zijn effecten op deze natuurwaarde uitgesloten.

2.7 Beschermde houtopstanden

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bomen aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden wordt deze bomen niet gekapt of aangetast. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig omtrent onderzoeken van beschermde houtopstanden.

3. Natuurwaardepotentiescan

In dit hoofdstuk wordt een advies omschreven met diverse mogelijkheden en aanknopingspunten om de biodiversiteit binnen het plangebied te bevorderen. Dit is op basis van vrijwilligheid en niet vanwege verplichtingen ten aanzien van de Omgevingswet. Dit wordt breed benaderd, waarbij zowel duurzaamheid als natuurinclusiviteit als speerpunten worden aangegrepen. Het advies wordt gegeven op basis van de gidssoorten die binnen het plangebied al aanwezig zijn (zie ook de bevindingen uit de Natuurtoets) of mogelijk kunnen voorkomen en waar kansen worden gezien om het habitat van deze soorten te versterken. Wanneer het habitat voor deze soorten wordt uitgebreid c.q. geoptimaliseerd, heeft dit ook een positieve impact voor andere (beschermde) dier- en plantensoorten in en rondom (<1 km) het plangebied. Er worden maatregelen besproken die de biodiversiteit kunnen vergroten, verbeteren en/of verbinden. De diverse mogelijkheden worden besproken aan de hand van verschillende biotopen die aansluiten op verschillende ontwerpen en ideeën die al eerder in Nederland zijn gerealiseerd en bewezen effectief zijn gebleken voor het optimaliseren van natuurwaarden. Naar aanleiding van voorliggend biodiversiteitsadvies kan in het vervolgproces een inrichtingsplan worden opgesteld.

Vanuit de EU wordt er gestuurd op het herstel van de natuur aan de hand van de Natuurherstelwet EU en is er een EU Biodiversiteitsstrategie om dit gezamenlijk te gaan realiseren. Het Rijksvastgoedbedrijf draagt bij aan biodiversiteitsherstel door natuurinclusief te bouwen. Het Rijksvastgoedbedrijf wil graag weten wat de natuurwaardepotentie is van de (nieuwe) gebouwen in hun beheer en de omgeving rondom, zodat aan de hand van een vastgoed- en gebiedsaanpassing de omliggende groene en blauwe infrastructuur de biodiversiteit impactvol versterken. Daarnaast wordt tijdens de uitvoering van vastgoedingrepen depositie van stikstof geminimaliseerd. Het RVB bouwt stikstof-arm (NO_x, NH₃) en emissiearm. Hiervoor wordt de mitigatieladder toegepast, deze gaat als volgt:

- Voorkom activiteiten die een negatief effect hebben op de natuurwaarden;
- Versterk biodiversiteit en creëer groene en blauwe infrastructuur.
- Minimaliseren van stikstof depositie.

Aan de hand van de 'Natuurwaardenpotentiescan' wordt, op basis van gidssoorten (planten en dieren) specifiek voor de omgeving van het project, bepaald hoe de biodiversiteit lokaal versterkt kan worden. Er worden opties weergegeven waaruit gekozen kan worden om zowel op klimaatadaptatief niveau als op biodiversiteitsniveau de omgeving te benutten en te versterken. Per biotoop worden gidssoorten aangegeven waarvoor het lokaal geoptimaliseerd kan worden.

3.1 Potentie van het projectgebied

Het plangebied bevindt zich op een open grasveld met rondom bosgebied. Op het open grasveld komt een nieuw gebouw te staan dat natuurinclusief wordt opgeleverd. De volgende biotopen en bijbehorende gidssoorten kunnen worden meegenomen in het inrichtingsplan:

- Bebouwing;
- Bermen en grasland;
- Struiken en bomen.

Middels het veld- en bureauonderzoek (NDFF en expert judgement) zijn er gidssoorten geselecteerd (zie tabel 3.1) waarvoor het projectgebied geschikt is of geschikter kan worden gemaakt. Per biotoop worden gidssoorten aangegeven waarvoor maatregelen getroffen kunnen worden om de lokale biodiversiteit te stimuleren. Deze stimulans zal met name plaatsvinden aan de rand van het plangebied of in het nieuw te realiseren gebouw. Het huidige grasveld rondom de locatie van het nieuwe gebouw dient behouden te blijven voor de das als foerageergebied (zie Natuurtoets).

Tabel 3.1 Gidssoorten per biotoop.

Bebouwing	Bermen en grasland	Struiken en bomen
Grauwe vliegenvanger	Bruin blauwtje	Bunzing
Huismus	Das	Boommarter
Koolmees/pimpelmees	Wezel	Gewone grootoorvleermuis
Spreeuw		Rosse vleermuis
Gewone dwergvleermuis		
Ruige dwergvleermuis		

Alle gidssoorten komen reeds binnen het projectgebied of in de omgeving voor. Door het behouden c.q. in stand houden van verblijfplaatsen, foerageergebied of vliegroute en/of versterken van de genoemde biotopen voor de verschillende gidssoorten, wordt de draagkracht van het plangebied voor deze soorten vergroot. Hiermee is het projectgebied in de toekomst een robuuste schakel tussen verschillende groengebieden in de omgeving. In dit hoofdstuk zijn per biotoop maatregelen gegeven voor het behouden of versterken van de al aanwezige natuurwaarden, maar ook voor het creëren van nieuwe, met name gericht op het natuurinclusief opleveren van nieuwe te realiseren bebouwing.

3.2 Bebouwing

In deze paragraaf worden de maatregelen besproken voor de gidssoorten die behoren tot het biotoop bebouwing. De focus hierbij is op gebouwbewonende vogels- en vleermuissoorten door het realiseren van nest- en verblijfplaatsvoorzieningen in het nieuw te realiseren gebouw. Daarnaast wordt geadviseerd om groene daken en/of groene gevelbeplanting aan te brengen wat een toename van insecten kan opleveren die als voedselbron kunnen dienen voor de gidssoorten.

3.2.1 Nestvoorzieningen

Er zijn potentieel nestplaatsen van vogelsoorten aanwezig in de directe omgeving van het plangebied. Van de selectie van gidssoorten (zie tabel 3.1) is het bekend dat nestkasten een toegevoegde waarde kan hebben om de lokale staat van instandhouding van deze soorten te verbeteren. Hieronder wordt per soort beschreven wat voor nestvoorzieningen in het plantontwerp kunnen worden meegenomen.

Huismus en spreeuw

Huismussen en spreeuwen broeden bij voorkeur in de buurt van soortgenoten. Voor de realisatie van geschikte broedlocaties is het advies om meerdere nestkasten te plaatsen, met de nestopeningen tenminste 50 cm uit elkaar in verband met territoriumgedrag. Nestgelegenheden kunnen worden meegenomen in het metselwerk (zie ook figuur 3.1), of los tegen de bebouwing geplaatst worden. Dit kan in de vorm van neststenen en nestkasten. Met het plaatsen van nestkasten en neststenen (inbouw) dient er altijd gezorgd te worden dat deze gerealiseerd worden op het noorden of oosten van de bebouwing. Indien op het zuiden of westen geplaatst, dan kan het microklimaat in de nestvoorzieningen veel te heet worden in de zomer en kunnen de jongen sterven. Voor spreeuwen (en andere vogelsoorten; zie volgende paragraaf) kunnen ook nestkasten aan de bomen worden opgehangen.

De aan te brengen nestvoorzieningen kunnen alleen functioneel zijn als er in de directe omgeving geschikt leefgebied aanwezig is. Dit hoeft niet extra gerealiseerd te worden, doordat het plangebied zich al kenmerkt als geschikt leefgebied voor deze gidssoorten. Er zijn namelijk veel groenstructuren in de omgeving die als schuilplaatsen kunnen dienen en zandige plekken om te zandbaden. In de rand van het plangebied is er nog wel de mogelijkheid om besdragende struiken (zoals gewone vlier, vuilboom en wilde lijsterbes) aan te planten als voedselbron.

Figuur 3.1. Nestvoorzieningen van spreeuw (inbouw) en huismus (nestkast). Bron: Vivara Pro en Unitura.

Mezen en grauwe vliegenvanger

Zoals eerder vernoemd, ligt er de kans om diverse nestkasten tegen de al aanwezige bomen te hangen. De omgeving is namelijk geschikt leefgebied voor onder andere mezen (koolmees en pimpelmees) en rode lijst soorten, waaronder de grauwe vliegenvanger. Enkele van deze nestkasten zijn in figuur 3.2 afgebeeld, waar met name verschil is tussen de grootte van de opening.

Figuur 3.2. Verschillende nestkasten kunnen worden opgehangen aan omliggende bomen voor mezen (links) en o.a. grauwe vliegenvanger (rechts). Bron: Vogelbescherming en Vivara Pro

Gebouwbewonende vleermuizen

Vleermuizen zijn een waardevolle schakel in een ecosysteem. Aanwezigheid van deze dieren is niet alleen bevorderlijk voor de biodiversiteit ook gebruikers en omwonenden hebben hier profijt van. Vleermuizen voeden zich namelijk met insecten, onder andere muggen en eikenprocessievlinders, waardoor de ecologische balans in een gebied verbeterd. Er zijn potentieel verblijfplaatsen en leefgebied van vleermuizen aanwezig in de directe omgeving van het plangebied, voor met name de meer voorkomende soorten gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Er zijn diverse kunstmatige voorzieningen voor vleermuizen beschikbaar om aan of in de gevel te verwerken. Van deze vleermuiskasten zijn ook grotere varianten beschikbaar met verschillende compartimenten om diverse microklimaten voor de vleermuizen te kunnen realiseren, waardoor ze in verschillende seizoenen functioneel zijn (zie figuur 3.3). Een vleermuiskast of een opening gemaakt voor vleermuizen in bebouwing, dient altijd tenminste op 4 meter hoogte te zijn, te beschikken over een vrije invlieg- en uitvliegopening (geen begroeiing ervoor) en er mag geen kunstmatige lichtverstoring zijn. De vleermuizen maken van verschillende microklimaten gebruik waardoor het advies is om aan elke gevel een vleermuiskast op te hangen. Hierbij is het verstandig om voor de besluitvorming een deskundig ecooloog te laten meekijken. Naast de inbouw van vleermuisvoorzieningen kunnen spouwmuren ook geschikt worden gemaakt worden middels het creëren van

open stootvoegen. Andere mogelijkheden zijn het dak geschikt maken, ruimte achter boeiborden of gevelbetimmering te realiseren waar de dieren hun verblijfplaats kunnen hebben.

Figuur 3.3. Vleermuiskast op gevel en inbouw. Bron: Vivara Pro.

Indien er behoefte en ruimte voor is in het planvoornemen kan ook gedacht worden aan een faunatoren of vleermuiskasten op een paal (zie figuur 3.4). Een faunatoren van tenminste 5 meter hoogte (waarbij vleermuizen een in- en uitvlieghoogte hebben van in ieder geval 4 meter) kan onder meer als kraamverblijfplaats voor een vleermuiskolonie dienen en een significant positief effect hebben op de staat van instandhouding van specifieke vleermuissoorten op lokaal niveau. De faunatoren en de vleermuiskast op paal dient nabij een bomenrij geplaatst te worden (als potentiële vliegroute van vleermuizen).

Figuur 3.4. Losstaande faunatoren en vleermuiskasten op paal. Bron: Faunusnaturecreations.

3.2.2 Groene daken

Een goede manier om de bebouwing extra te isoleren, is door groene daken aan te leggen. Tijdens de zomer houdt het groene dak de warmte buiten, terwijl het in de winter juist warmte binnen houdt. Daarnaast kan het een grote bijdrage leveren aan de verhoging van de biodiversiteit. Er zijn kant-en-klare sedumdaken verkrijgbaar, gemengd met laag groeiende Nederlandse kruidachtige planten die het goed doen op droge, zonnige plaatsen met arme zandbodems. Een voorbeeld is de sedum-wildflowermat met soorten als akkerhoornbloem, grasklokje, steenanjer, brunel, wilde marjolein, muizenoor en zandblauwtje. Deze bloeiende planten trekken veel insecten aan, waaronder bijen- en hommelse soorten.

Daarnaast kan in het planontwerp een groene gevel worden gerealiseerd. Door gevels te vergroenen en te combineren met de juiste faunavoorzieningen kunnen waardevolle micro-habitats worden gecreëerd. Vanuit een ecologisch perspectief zijn groengevels met klimplanten die op de grond groeien het meest interessant, omdat inheemse klimplanten een grote variëteit van insecten en vlinders aantrekken. Daarnaast werken groene gevels ook nog eens geluiddempend. Dankzij de aanwezigheid van een groene gevel wordt omgevingsgeluid

geabsorbeerd. Verder nemen de planten op de gevel CO₂ op en zetten dit om in glucose en zuurstof, wat resulteert in een verbeterde luchtkwaliteit. Ook nemen ze water op om vervolgens via hun bladeren te verdampen. Dit proces zorgt voor een verkoelend effect, zowel binnen als rondom het gebouw. Daarnaast fungeert het als een schild tegen hoge temperaturen door het veranderende klimaat wat zich nu voltrekt.

Waar vleermuis en huismus voorzieningen worden aangebracht dient de gevel wel vrij te zijn van beplanting. Idealiter zijn de gevels van baksteen om voor vleermuizen voldoende grip te hebben en/of voor vogels die op zoek zijn naar kleine insecten. Daarnaast is een ruwe bekleding meer geschikt voor hechting van (korst)mossen. In het ontwerp luidt het advies om terughoudend te werken met gladde materialen als kunststof of metaal.

Figuur 3.5. Sedum dak met zonnepanelen en een groene gevel. Bron: solarsedum.nl (links) en kunststofreus.nl (rechts).

3.3 Bermen en grasland

Deze paragraaf gaat met name om het behouden van het huidige kruidenrijk grasland (waaronder soorten als kleine pimpinel, rozenstruiken, wilde margriet) binnen het plangebied. Aan de randen van het plangebied kan de aanwezige biodiversiteit worden gestimuleerd door het toepassen van een gefaseerd maaibeleid.

Bruin blauwtje en wezel

Het huidige plangebied wordt gekenmerkt door schraal, kruidenrijk grasland. Dit is, gezien de omliggende omgeving, goed voor de lokale biodiversiteit. Als er rekening wordt gehouden met het toepassen van een gefaseerd maaibeheer kunnen vlinders als bruin blauwtje daarvan mee profiteren. De vlinder voedt zich met de nectar van kruiden, zoals duizendblad en boerenwormkruid en is daarnaast afhankelijk van een strooisellaag waar de rups in overwintert (Bron: Vlinderstichting). Om aan deze eisen te voldoen is het advies om de randen van het plangebied zo min mogelijk te maaien, waardoor een strooisellaag blijft behouden. Door de rest van het omliggende grasveld binnen het plangebied gefaseerd te maaien, is er altijd nectar te vinden voor vlindersoorten als het bruin blauwtje. Andere gidssoorten als de wezel profiteren ook van dit maaibeleid. Deze soort heeft genoeg dekking nodig om zich te kunnen verplaatsen. Door altijd kruidenrijk grasland te laten staan (in dit geval de buitenste rand van het plangebied) wordt het leefgebied groter gemaakt voor deze kleine zoogdieren.

In dit geval is het niet nodig om nog extra kruiden in te zaaien, aangezien het plangebied al uit een inheems kruidenrijk grasland bestaat. Met voorafgaande adviezen, zoals gefaseerd te maaien, groene daken en gevels zijn er genoeg nectarbronnen waar insecten van kunnen profiteren. Om daarnaast verblijfplaatsen voor insecten aan te bieden, zoals het plaatsen van een insectenhotel, zal dit een stimulans geven aan de biodiversiteit en als voedselbron voor andere gidssoorten, als de huismus en spreeuw. Het insectenhotel kan op een zonnige plek in een bloem- en kruidenrijke locatie of op een sedum dak worden geplaatst. Er zijn veel verschillende soorten en maten van een insectenhotel. Een insectenhotel met grote houtblokken waarin gangen

zijn geboord van diverse grootte, vormen ideale nestplaatsen voor vele soorten bijen, zoals metsel- en klokjesbijen. Andere soorten kunnen terecht in bundels riet, bamboe of blokken leem (zie ook figuur 3.6).

Figuur 3.6. Insectenhotel op een sedum dak en een insectenhotel van houtpallets. Bron: Moestuinform, 2016.

Tenslotte ontbreekt het in de directe omgeving aan beschikbare waterbronnen. Voor alle genoemde soorten is het een vereiste om in de buurt te kunnen drinken. Aangezien er binnen het plangebied niet dermate ruimte overblijft om alle biodiversiteitsadviezen toe te passen, kan een ingegraven drinkbak ook buiten het plangebied geplaatst worden. Hierbij kan gedacht worden aan een simpele plastic kuip in te graven, met daarin enkele stenen, zodat ingevallen dieren er ook weer uitkunnen.

Das

Uit de natuurtoets is gebleken dat er in de buurt van het plangebied een dassenburcht aanwezig is en dat het plangebied, vooral de berm, met regelmaat als foerageergebied wordt gebruikt door de das. Daarom is het advies om het grasveld rondom de locatie van het nieuwe gebouw te behouden. Met het eerder voorgestelde maaibeleid blijft er dan altijd kort grasland over als foerageergebied voor de das. Daarnaast liggen er kansen om het leefgebied van de das te vergroten. Het plangebied bevindt zich op een kazerne die is afgesloten met hekwerk. Om op een strategische plek (zuidoosten grenzend aan brede watergang) het hekwerk te voorzien van een dassenluik biedt dit kansen voor de das om ook elders zijn voedsel te halen, zoals in het nabijgelegen grasland. Het is bekend dat de das, bij voedselschaarste, zelf openingen gaat maken in het hekwerk. Met voorgestelde maatregel wordt dat voorkomen.

Figuur 3.7. Realiseren van een doorgang in bestaand hekwerk voor das door lage opening (boven), dassenluik (linksonder) of klein wild faunatunnel (rechtsonder) aan te brengen.

Er zijn verschillende soorten luiken die toegepast kunnen worden. Een lage opening in het hek, dassenluik met teruglaatklep (twee voor beide richtingen) of een fauna tunnel voor klein wild is in dit geval, met betrekking tot inbraakveiligheid, de beste keuze (zie ook figuur 3.7).

3.4 Struiken en bomen

Deze paragraaf gaat met name om het behoud van de huidige natuurwaarde aan de randen van het plangebied. De randen van het plangebied zijn namelijk al voorzien van een etage van inheems struikgewas en bomen (o.a. grove den, esdoorn, zomereik, hazelaar en braam). Buiten het plangebied, in het bosgebied, kan de biodiversiteit worden gestimuleerd door het voorzien van extra verblijfplaatsen voor boommarter en boombewonende vleermuizen.

Boommarter en bunzing

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de boommarter. Het bosgebied van het plangebied is geschikt leefgebied voor deze soort. Wel kan het zijn dat er te weinig geschikte boomholtes aanwezig zijn waar de soort in kan verblijven. Mede daarom zijn in het verleden al eerder voorzieningen aangebracht voor de boommarter (zie figuur 3.8). Dit betreffen boommarterkasten. Voor de lokale populatie van de boommarter is het aan te raden om meerdere van deze boommarterkasten op te hangen, verspreid over het bosgebied van de kazerne. Daarnaast kan in de bosrand takkenrillen of houtstapels worden geplaatst. Dit voorziet rust en schuilplaatsen voor vele soorten, waaronder de bunzing. Ook voorziet dit een overwinteringsplek voor meer algemene amfibie soorten uit de omgeving.

Figuur 3.8. Een boommarterkast en locaties waar deze al in het gebied hangen. Bron: Korporaal van Oudheusdenkazerne.

Boombewonende vleermuizen

Er zijn verschillende soorten boombewonende vleermuizen bekend uit de omgeving. Het ophangen van vleermuiskasten tegen bomen kan een positief effect geven op het leefgebied van deze soorten. Zo is het bekend dat de zeer zeldzame Brandts' vleermuis kan verblijven in een houtbeton vleermuiskast (figuur 3.9) opgehangen aan een boom (Bron: Natuurinclusief, 2020). Meer voorkomende vleermuizen waaronder de gidssoorten gewone groortoorvleermuis en rosse vleermuis, kunnen ook gebruik maken van deze vleermuiskasten. Het wordt geadviseerd om de plaatsing van deze kasten door een deskundig ecooloog te laten uitvoeren.

3.5 Conclusie

Voorliggend Natuurwaardepotentiescan biedt veel kansen om de huidige en toekomstige natuurwaarde van het plangebied te behouden en te stimuleren. Om dit te kunnen implementeren in het planontwerp is het verstandig om een deskundig ecooloog erbij te betrekken. Zoals vermeld geldt dit enkel als advies en is het niet verplicht om de voorgestelde maatregelen in dit hoofdstuk door te voeren.

4. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets en natuurwaardepotentiescan.

4.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: vogels met jaarrond beschermd nest, algemene broedvogels, zoogdieren en vleermuizen. In Tabel 4.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 4.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Omgevings-vergunning flora- en fauna-activiteit Ow aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest (huismus)	Ja, nestgelegenheid (huismus) in nabij gelegen bebouwing.	Nee	Ja, zie tabel 3.2.	Nee
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in opgaande begroeiing en bosrand.	Nee	Ja, zie tabel 3.2.	Nee
Zoogdieren (das)	Ja, buiten plangebied een dassenburcht aanwezig en binnen het plangebied marginaal geschikt foerageergebied.	Nee	Ja, zie tabel 3.2.	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Vleermuizen - verblijfplaatsen	Ja, nestgelegenheid in nabij gelegen bebouwing en bomen.	Nee	Ja, zie tabel 3.2.	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Vrijgestelde soorten	Zie tabel 3.3.			

In Tabel 4.1 is aangegeven dat een overtreding van de Ow voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in 3.2 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 4.2 Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels en Gebouwbewonende vogels (huismus)	<ul style="list-style-type: none"> Voor het plangebied geldt werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli). Indien niet mogelijk, dient voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecoloog. Indien aanwezig, worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat de vogels niet gestoord worden tijdens het broedseizoen of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.
Zoogdieren (das)	<p>Maatregel om verstoring op nabij gelegen dassenburcht (op circa 150m van plangebied) te voorkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Werkzaamheden mogen niet uitgevoerd worden na zonsondergang en voor zonsopgang. Kan hier niet aan worden voldaan dient een vergunningsaanvraag flora- en fauna activiteit te worden aangevraagd. <p>Maatregel om marginaal geschikt foerageergebied te behouden:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het gras aan de buitenste rand van het plangebied, met name de berm, dient te worden behouden/hersteld. Advies is om een dassenluikje aan te brengen om het leefgebied van de das te vergroten (zie ook Hoofdstuk 3).
Vleermuizen	In de nabij gelegen bebouwing en bomen kunnen vleermuis verblijven aanwezig zijn. Deze blijven behouden, maar lichtverstoring dient voorkomen te worden:

- Lichtverstoring dient voorkomen te worden door niet in de avonduren (door) te werken.
- Indien niet mogelijk, dient er geen licht uitgestraald te worden richting bebouwing en bomen.

4.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.9 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.3.

Tabel 4.3 Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none"> • Voorafgaand aan de werkzaamheden opgaande begroeiing kort maaien. Dit om te voorkomen dat soorten als haas verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied; • Zoveel mogelijk stapvoets rijden met (graaf)machines zodat de meeste dieren de kans krijgen om weg te vluchten; • Niet gedurende de nacht werken, om rustende of nacht actieve (o.a. boommarter en das) dieren in de omgeving niet te storen.
Amfibieën en reptielen	<ul style="list-style-type: none"> • Eventueel aangetroffen amfibieën en reptielen (zwervende exemplaren) de kans geven om te vluchten. Lukt dit niet, ecooloog vragen om de soort buiten het plangebied te plaatsen; • Indien individuen per ongeluk worden opgegraven deze voorzichtig buiten het plangebied overzetten (in nabij gelegen bosschages); • Voorkomen dat soorten in een gegraven gleuf terecht komen en altijd een uitweg bieden (uittreedplanken plaatsen of gleuf direct weer dicht maken) en/of exemplaren weer uit de gleuf halen. Nooit amfibieën oprapen zonder handschoenen te dragen, want vele soorten zijn gevoelig voor ziekteverwekkende bacteriën.

Onder de Ow dient nadere aandacht te worden besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Onder de Ow kunnen provincies beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de Zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF in het plangebied. Door middel van de zorgplicht maatregelen beschreven in tabel 3.3 kunnen op negatieve effecten worden gemitigeerd op (een deel van) de opgenomen Rode Lijst soorten. Met het advies dat uit de Natuurwaardepotentiescan komt (zie ook paragraaf 4.4) kunnen (Rode Lijst) soorten ook van profiteren.

4.1.2 Invasieve soorten

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in (de omgeving van) het plangebied invasieve exoten voorkomen (zie tabel 2.10), waaronder planten als de reuzenberenklauw en reuzenbalsemien. Gedurende het terreinbezoek zijn deze invasieve soorten niet waargenomen. Indien deze soorten alsnog worden aangetroffen gedurende de werkzaamheden zijn er passende maatregelen vereist. Denk hierbij aan het markeren van de groeiplaats en deze niet aan te tasten om verspreiding te voorkomen. Geadviseerd wordt om vervolgens passende maatregelen te treffen onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

4.2 Gebiedsbescherming

4.2.1 Natura 2000

In tabel 3.4 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 4.4 Conclusies Natura 2000-gebieden.

Natura 2000

Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, Oostelijke vechtplassen (op circa 1 kilometer) en Naardermeer, Eemmeer & Gooimeer Zuidoever, Arkemheen, Botshol en Markermeer & IJmeer (in een straal van 25 km).
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermesting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.
Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend

4.2.2 NNN

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 4.5 Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Circa 300 meter.
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nee
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

4.2.3 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van overig provinciaal natuurbeleid van de provincie Noord-Holland, zoals AanvalsPlan Grutto gebieden. Als gevolg van het planvoornemen zijn effecten op deze natuurwaarde uitgesloten.

4.3 Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bomen aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden wordt deze bomen niet gekapt of aangetast. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig omtrent onderzoeken van beschermde houtopstanden.

4.4 Natuurwaardepotentiescan

In tabel 3.6 worden de gidssoorten weergegeven die kenmerkend zijn voor het projectgebied en de lokale natuurwaarde. Op basis van de gidssoorten en de aanwezige biotopen zijn in tabel 3.7 de diverse maatregelen gegeven ter versterking van de lokale natuurwaarden.

Tabel 4.6 Drie biotopen met bijbehorende gidssoorten.

Bebouwing	Bermen en grasland	Struiken en bomen
Grauwe vliegenvanger	Bruin blauwtje	Bunzing
Huismus	Das	Boommarter
Koolmees/pimpelmees	Wezel	Gewone grootoorvleermuis
Spreeuw		Rosse vleermuis
Gewone dwergvleermuis		
Ruige dwergvleermuis		

Tabel 4.7 Conclusie advies uit natuurwaardepotentiescan.

Maatregelen – bebouwing	
Bebouwing	<ul style="list-style-type: none"> Nestvoorzieningen voor gidssoorten aanbrengen in nieuw te realiseren gebouw. Eventueel losstaande verblijfplaatsen, zoals faunatoren, plaatsen. Groene daken en gevels realiseren.
Bermen en grasland	<ul style="list-style-type: none"> Gefaseerd maaibeheer toepassen (nectarbron voor vlinders). Buitenste randen niet maaien (leefgebied voor wezel). Insectenhotel plaatsen, kan ook eventueel op een sedum dak. Behoudt van grasland als foerageergebied voor de das. Creëer groter leefgebied voor de das door doorgang in hekwerk te realiseren.
Struiken en bomen	<ul style="list-style-type: none"> Behoudt van struiklaag in randen van het plangebied. Eventueel extra aanplant van besdragende struiken. Takkenrillen plaatsen in bosgebied. Nestkasten ophangen aan bomen voor de geselecteerde gidssoorten.

Literatuurlijst

BIJ12, 2024a. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 2.0, april 2024.

BIJ12, 2023a. Kennisdocument gierzwaluw (*Apus apus*). Versie 2.0, juli 2023.

BIJ12, 2023b. Kennisdocument huismus (*Passer domesticus*). Versie 2.1, februari 2023.

BIJ12, 2017. Kennisdocument das (*Meles meles*). Versie 1.0, juli 2017.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Moestuinform, 2016. Groot insectenhotel. Inspirerend idee. 16 januari 2016.

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2023. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie nov 2023).

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2021. Vleermuisprotocol 2021.

Overig

NDFF

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2024.0.1

www.floron.nl

RAVON, 2025. www.ravon.nl - soorteninfo

www.verspreidingsatlas.nl

Vlinderstichting, 2025. www.vlinderstichting.nl - soorteninfo

Zoogdiervereniging, 2025. www.zoogdiervereniging.nl – soorteninfo

Natuurwaardepotentiescan websites:

www.architectenweb.nl

www.carportnelson.be

www.centrumduurzaamgroen.be

www.faunusnaturecreations.nl

www.floron.nl

www.ravon.nl

www.unitura.nl

www.solarsedum.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader. Naast bescherming vanuit de Ow zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De aanwijzing en bescherming van het NNN gebeurt in de Omgevingsverordening.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming);
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming);
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow.

Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal);
- 2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
- 3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.
Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v.

Het is verboden:

- a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNVN goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de ‘andere soorten’ niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie ‘andere soorten’ van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h ‘in het algemeen belang’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		Artikel 11.37 Bal	Artikel 11.46 Bal	Artikel 11.54 Bal en bijlage IX
		Vogels	Strikt beschermde soorten	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving;
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) Dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) Indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt;
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Ow - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Ow maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – Alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – Er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en

- C – De initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- Het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden en vaststelling geometrische begrenzing (artikel 2.44 lid 4 Ow en artikel 7.6 Bkl);
- Het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden (actueel en potentieel) (artikel 7.7 Bkl);
- Het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid);
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - o De kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan;
 - o De samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd;
 - o Tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft.

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

‘Nee, tenzij’-principe

Het 'nee, tenzij'-principe (uit het Barro) vervalt onder de Omgevingswet. In het Bkl wordt niet langer gesproken over reële alternatieven en groot openbaar belang (als voorwaarde de of een voornemen met effect op NNN toch doorgang kan vinden). Volgens de Nota van toelichting volgt echter uit het algemene zorgplichtartikel van 1.7 Ow dat:

- Negatieve gevolgen moet en worden voorkomen en beperkt;
- Als dat niet of onvoldoende mogelijk is dan kan de activiteit alleen worden gerealiseerd als daarmee een zeker belang is gemoeid.

In het Bkl staat dat negatieve gevolgen tijdig moeten worden gecompenseerd (art 7.8 lid 2 Bkl).

Volgens de Nota van toelichting betekent dat niet dat de compensatie gereed moet zijn op het moment van de aantasting. Compensatie moet in ieder geval zijn geborgd. Kan in provinciale verordening nader worden ingevuld.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Daarin kan alsnog een “nee, tenzij-afweging” opgenomen zijn. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen. De Rijkslijn zoals was verwoord in het SVIR en Barro dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking kan ook in de provinciale omgevingsverordening worden vastgelegd.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- Ecologische verbindingzones;
- Weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten;
- Groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour;
- Natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van

de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 2.44 lid 5 van de Ow (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 2.44 lid 5 Ow

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Ow - Beschermde houtopstanden

De bescherming houtopstanden heeft (had vanuit de Boswet en Wet natuurbescherming) tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20^e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Het begrip houtopstand wordt in de Omgevingswet gedefinieerd als zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beperkingen uit de Wnb, dat het moet gaan om een oppervlakte grond van minstens 10 are of een rijbeplanting die meer dan twintig bomen is opgenomen in par. 11.3.1 Bal. Individuele bomen vallen dus niet onder het begrip 'houtopstand', en worden dus niet door de regels van het Bal beschermd. De gemeente kan deze bomen wel beschermen door regels hieromtrent op te nemen in het omgevingsplan.

Artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de opdracht om in het omgevingsplan een bebouwingscontour houtkap (voorheen bebouwde kom houtopstanden Wnb) aan te wijzen aansluitend aan stedelijk gebied. Deze aanwijzing werkt door in de toepassing van afdeling 11.3 van het Bal: binnen de bebouwingscontour geldt die afdeling niet. De grens van de bebouwingscontour houtkap is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwingscontour houtkap. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op. De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwingscontour houtkap voor de Ow. De begrenzing van de bebouwingscontour houtkap in de zin van de Ow dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwingscontour houtkap heeft vastgesteld, is het Bal overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Bescherming buiten de bebouwingscontour houtkap

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in paragraaf 11.3.1 en 11.3.2 Bal (artikel 11.111 t/m 11.133). De algemene regels over het vellen van houtopstanden uit het Bal zijn echter alleen van toepassing buiten de 'bebouwingscontour houtkap' zoals die is opgenomen in het omgevingsplan. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is in bepaalde gevallen voor het vellen van een houtopstand een meldplicht en een herplantplicht toepasselijk (zie paragraaf 11.3.2 Bal):

- Melding voor het vellen van een houtopstand (artikel 11.126 Bal);
- Herplantplicht (artikel 11.129 Bal).

Bevoegd gezag is normaal gesproken GS (zie artikel 11.113 Bal) en in sommige situaties de minister van LNVN (artikel 11.114 Bal en artikel 4.12 van het Omgevingsbesluit).

In de volgende gevallen geldt op grond van het Bal geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen (art. 11.111, lid 2 Bal):

- Periodiek vellen van griend- of hakhout;
- Houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Ow;
- Houtopstanden op erven of in tuinen;
- Fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- Kweekgoed;
- Uit populieren of wilgen bestaande:
 - o Wegbeplantingen;
 - o Beplantingen langs waterwegen, en
 - o Eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand;
- Uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- Ten minste eens per tien jaar worden geoogst;

- Bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 meter, en
- Zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- Vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- Vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Omgevingsvergunning-Natura 2000-activiteit, een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- Vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- Vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Wel kan de gemeente in die gevallen regels opnemen in het omgevingsplan.

Bescherming binnen de bebouwingscontour houtkap

Houtopstanden waren tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit was vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en soms ook een bomenverordening van de betreffende gemeente. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de Algemene plaatselijke verordening (APV) en de bomenverordening. Het kappen van een boom wijzigt de fysieke leefomgeving. Regels over de activiteit kappen moeten dus naar het Omgevingsplan.

Gemeenten kunnen zonder beperking in het Omgevingsplan regels stellen over houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap en over de andere houtopstanden die in artikel 11.111, tweede lid Bal zijn genoemd (houtopstanden op erven en in tuinen, windschermen om boomgaarden etc.). Binnen de bebouwingscontour houtkap gelden namelijk uitsluitend de in het omgevingsplan gestelde regels over de kap van bomen (Stb. 2020, nr. 22, p. 157).

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar vogels (artikel 11.37 Bal) strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) en 'andere' beschermde soorten (artikel 11.54 Bal en Bijlage IX). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing worden geen conclusies getrokken wat betreft de verwachte aanwezigheid van Rode Lijst-soorten in (de directe omgeving van) het plangebied.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2020-2025 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2024.0.1) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijke effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermd houtopstanden Ow

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Ow. Indien onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Ow beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Bijlage 23 Rode lijst soorten uit NDFF

Bijlage 3 Rode lijst soorten uit NDFF

Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn uit de omgeving van het plangebied (straal van 1 km). Soorten die mee worden genomen in de Natuurwaardepotentiescan zijn gemarkeerd.

Soortgroep	Soort		
Amfibieën	Kamsalamander		
Flora (vaatplanten, varens, mossen, paddestoelen)	Akkerleeuwenbek	Gebogen rendiermos	Kammetjesstekelzwam
	Amandelwolfsmelk	Gewone agrimonie	Korenbloem
	Beemdkroon	Gewoon schorsmos	Kruipbrem
	Borstelgras	Gewoon varkensoor	Pruikzwam
	Bosaardbei	Grijze bisschopsmuts	Stomp fonteinkruid
	Brede waterpest	Groene spiraalkorst	Tijgertaaiplaat
	Dubbelloof	Hanenkam	Varkenspootje
	Echte guldenroede	Jeneverbes	Wilde kievitsbloem
Insecten	Bruin blauwtje	Kleine parelmoervlinder	Veldkrekel
	Grote vos	Limnephilus	
Reptielen	Levendbarende hagedis	Ringslang	
Vogels	Blauwe kiekendief	Keep	Smient
	Boerenwaluw	Kemphaan	Spotvogel
	Bontbekplevier	Koekoek	Steenuil
	Boomvalk	Nachtegaal	Tapuit
	Gele kwikstaart	Kneu	Torenvalk
	Graspieper	Kramsvogel	Tureluur
	Grauwe klauwier	Matkop	Veldleeuwerik
	Grauwe vliegenvanger	Paapje	Watersnip
	Grote lijster	Raaf	Wielewaal
	Grote mantelmeeuw	Ransuil	Wulp
	Grutto	Ringmus	Zeearend
	Huismus	Roerdomp	Zomertaling
	Huiswaluw	Slobeend	Zwarte mees
Zoogdieren	Bunzing	Konijn	Noordse woelmuis
	Haas	Laatvlieger	Wezel

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Zutphenseweg 31D
7418 AH Deventer
Postbus 321
7400 AH Deventer

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlelen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl